

Art Mac an Ultaigh

Co. an Chabhain

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil i nGaeilge, gan eisceacht.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil i nGaeilge, gan eisceacht.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh gach saghas fógra ar fáil i nGaeilge, fógraí leictreonacha san áireamh. Ba chóir don Ghaeilge a bheith ar chomh-mhéid cló leis an chló Béarla ar chomhatháíocht uilig an Stáit, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh na comharthaí bóthair san áireamh sa chás seo ach go háirithe. Moltar go mbeadh dathanna éagsúla in úsáid don dá theanga - an dá chló.

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Níl ag oibriú leis na scéimeanna. Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh an tAcht iomlán i bhfeidhm mar dhlí beagbeann ar scéimeanna teanga.

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

An-simplí: Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh an dlí seo ann mar seo, fé mar a bhíonn gach reachtaíocht eile. A

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir don Stát na seirbhísí céanna a chur ar fáil sa Ghaeltacht agus do phobal na Gaeilge taobh amuigh den Ghaeltacht.

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Ba chóir an tAcht a chur i bhfeidhm ina iomláine gan eisceacht ar bith.

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is í an Ghaeilge príomhtheanga Náisiúnta na hÉireann. Ba chóir do gach saoránach a bheith in ann an teanga a úsáid i ngnóthaí uilig an Stáit, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir do gach eagraíocht leas-stáit agus eagraíocht ar bith a fhaigheann maoiniú ón stát, scéimeanna PPS mar shampla, airgead Leader, deontais Stáit, scoileanna, dualgas dlíthiúil a bheith orthu ó thaobh na Gaeilge de.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Tá an Coimisinéir Teanga agus a oifig éifeachtach mar eagraíocht. Ba chóir d'Oifig an Choimisinéara a bheith neamhspléach agus lonnaithe sa Ghaeltacht mar atá. Ba chóir lánchumhacht a bheith ag an Choimisinéir agus a oifig ó thaobh an achta de. Ba chóir dualgas a bheith ar an oifig seo maidir le gné ar bith de chúrsaí Gaeilge agus an Stát. Tá laigeacht na scéimeanna teanga ag cur bac ar obair an Choimisinéara.

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Ba chóir go mbeadh an tAcht iomlán i bhfeidhm mar dhlí beagbeann ar scéimeanna teanga, gan eisceacht. Ba chóir gach seirbhís de chuid an Stáit a bheith san áireamh san Acht.

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

Ba chóir go mbeadh gach seirbhís stáit ar fáil go comhuaineach i nGaeilge, gan eisceacht. Níor chóir go mbeadh níos lú nó níos mó seirbhísí ar fáil i nGaeilge. Ba chóir do gach seirbhís Stáit a bheith ar fáil i nGaeilge, gan eisceacht.

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

Dearacadh diúltach, frithGhaelach ag an Stát. Níl an tAcht á chur i bhfeidhm ina iomláine. Tá eagraíochtaí Stáit seiftiúil, ag déanamh an méid is lú a bhfuil orthu (nó gan a dhéanamh ar chor ar bith) a dhéanamh ó thaobh na Gaeilge de. Gá le pobal na tíre (pobal an Bhéarla ach go háirithe) a chur ar an eolas faoi chearta teanga lucht labhartha na Gaeilge in Éirinn.

12. Céard iad na leasuithe a mholfa ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Tá sé náireach go bhfuil ceist dá leithéid ann. Nach léiriú é seo ar dhearcadh diúltach an Stáit ar an Ghaeilge agus lucht a labhartha. Caitear fíorbheagan ar sheirbhísí stáit i gcomparáid leis an Bhéarla. Bíodh an caiteachas ar chomhfhéid, ní níos lú nó níos mó. Má tá an stát chun níos lú seirbhísí stáit a chur ar fáil i nGaeilge (mar atá faoi láthair), bhuel is féidir leis an stát níos lú cánach a ghearradh ar lucht labhartha na Gaeilge.